

Proceduren for Underretten er lige saa vigtig som Proceduren for Overretten, bl. a. fordi den er den grundlæggende.

Landstingets Udvalg i 1888—89 har samme Mening; det siger: Den ved Sagførerstandens store Overfyldning uforholdsmæssige Forøgelse af Sagførerne i Danmark kan befrygtes at medføre alvorlige Farer ikke blot for Standen, men ogsaa for det hele Samfund.

Er denne Frygt, spørger jeg, i Virkeligheden retfærdiggjort af, hvad der er sket? Ja, dertil skal jeg blot sige: Spørg menige blandt Befolkningen. Hvis de Herrer blot følge Litteraturen, ville de kunne se, at Dommen over vore Sagførere i Øjeblikket ikke er særlig god. Der var en Gang, da man heller ikke holdt af Sagførerne. Det var den Gang, Holberg talte om Tingstude, og Olufsen skrev „Gulddaa- sen“ og talte om Falsmaal. Saa kom der en anden Tid, hvor man godt kunde lide dem. Det var i den liberale Periode. Da frygtede man Enevældens Embedsstand og havde Mistillid til Herredsfogderne, og man syntes, at i Sagførerne havde man en naturlig Beskyttelse overfor Embedsmændene. Derfor bleve Sagførerne populære. Men Følgen blev, at man var saa ivrig efter Kontrol over Embedsmændene, at man fuldstændig glemte Kontrollen over Sagførerne. Vi se hele den Sagførerforgudelse, der var den Gang i Litteraturen. Deus ex machina, der kommer ind og forener de elskende Par, er en Sagfører. Nu tror jeg, det er en Ingeniør eller en Læge. (Alfred Christensen: Nej, han slaar den rige Onkel ihjel). Ja, og Sagføreren tager Arven. Nu se vi, at der i Litteraturen tages meget haardt paa vore Sagførere og først og fremmest i selve Befolkningen. Det nytter ikke at nægte, at der i Befolkningen er kommet en stærk Kritik af, jeg tør næsten sige Uvillie mod Sagførerstanden, en Frygt, der ligner den, som det siges man har, naar det hedder: Der Løve kommt. Jeg tror, Ulykken ligger i, at man i sin Iver efter Kontrol med de Herrer med Guldtræsserne, og idet man har brugt Sagførerne til udøve denne Kontrol, har glemt selv at kontrolere Sagførerne. Jeg gentager: Ingen kan undvære Kontrol, jeg tror ikke, at ret meget i Verden hjælper af de Institutioner, vi lave — for Menneskene synes at blive de samme — undtagen den gensidige Kontrol, éventuelt den gensidige Misundelse. Det er en god Hjælp. Netop denne Sagførertankegang, der er en Frugt af deres Uvillie mod Staten og i øg for sig store Letsindighed overfor Kli-

terne, fik sit typiske Udtryk fra en Sagfører, der da sad paa Rigsdagen og sagde de Ord, der ere saa ejendommelige: „Jeg skylder at sige, at jeg har befundet mig vel ved at have haft Ringeagt for Statsmyndighederne i en Aarrække.“ Det var J. K. Lauridsen, der sagde disse Ord. Det er i Virkeligheden hele den Tankegang, der var fremme den Gang.

Men nu er der hos Befolkningen kommet en Frygt for Sagførerne, og Spørgsmaalet er da: Kan man bevise, at den er begrundet? Thi det kan godt være en fiks Idé hos Befolkningen. Jeg maa dertil sige, at Beviserne ligge dog næstendels alt for klart for os, hvis vi f. Eks. blot tænke paa vore Byggeaffærer i Øjeblikket. Jeg skal blot minde om et Foredrag, som foreligger trykt i Nationaløkonomisk Tidsskrift, og som den meget dygtige og højt ansete Højesteretssagfører Møldrup holdt i Nationaløkonomisk Forening. Der gennemgik han hele den Sagfører Jørgensenske Byggepraksis med Straamandsvæsenet og den Æblekone, der fik 2 Kr. daglig for at være Straamand, og hele denne Omgaaelse af Lovene, der er bleven sat i System i København saaledes, at man for det første ikke bygger ordentligt, men slet og hurtigt, og saaledes, at ingen Mand med Penge og Soliditet selv vilde vove at bygge. Byggeriet sker oftest ved Straamænd og med Sagførere, der væsentlig kun have bygget for deres eget Salærs og Procenternes Skyld. Ifald der skal pr. Straamand opføres en Bygning til 350,000 Kr., vil Sagføreren meget let koste omkring 50,000 Kr. Ganske vist er Procenten kun 2 pCt., men der tages 2 pCt. for at optage Laanet, 2 pCt. for at berigtige det, 2 pCt. for at skrive Entreprisekontrakten, 2 pCt. for at skrive Kontrakten med Malerne, Tømrerne o. s. v., saa Procenten vokser og vokser. I Virkeligheden vil enhver, der er kendt med vore Byggeforhold, se, at her have Sagførerne gjort en stor og afgørende Skade.

Yderligere have vi set, hvilken Skade Sagførerne kunne gøre ved deres Indtrængen i vore Bankforhold. Det er ikke blot Sagførere, men ogsaa Folk, der have faaet en lignende Uddannelse, i hvert Fald som Birkefuldmægtige, der i Birkets Tjenestemere have interesseret sig for Skødeskriverriet end for det mere embedsmæssige. Ogsaa herved er der sket en stor og afgørende Ulykke. For disse Banksagførere have Lovene ikke været en Støttestav, men snarere et Egenblad til at dække deres Skamløshed med. Om nogen Tid ville vi